

حسب الزینب

شہرِ عدالت، تجربہ اصفہان

تألیف

دکتر مہدی ثیانپور

سحر موحدی

نفیسه باقری

مہری شاہزیدی

عنوان و نام پدیدآور	شهر خلاق؛ تجربه اصفهان / تألیف مهدی ژبانیپور... [و دیگران].
مشخصات نشر	تهران: مهکامه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	ص. ۱۴۰.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۱-۴۳-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	تألیف مهدی ژبانیپور، سحر موحدی، نفیسه باقری، مهری شاهزیدی.
موضوع	شهرسازی -- ایران -- اصفهان -- نوآوری
موضوع	City planning -- Technological innovations -- Iran -- Esfahan
موضوع	اقتصاد شهری -- ایران -- اصفهان
موضوع	Urban economics -- Iran -- Esfahan
موضوع	کالاهای فرهنگی -- ایران -- اصفهان (استان) -- صنعت و تجارت
موضوع	(Cultural industries -- Iran -- Esfahan) Province
شماره افزوده	ژبانیپور، مهدی، ۱۳۵۷-
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷ ش ۹۶الف/NA۹۲۴۸
رده‌بندی دی‌سی	۷۱۱/۴۰۹۵۵۹
شماره شابک	۵۲۰۸۲۵۹

نام کتاب: شهر خلاق؛ تجربه اصفهان
تألیف: مهدی ژبانیپور، سحر موحدی، نفیسه باقری و مهری شاهزیدی
طرح جلد: حسین مبینی‌پور
صفحه آرا: الوهاب
لیتوگرافی: نقش
چاپ و صحافی: اصلاتی
نوبت چاپ: چاپ اول / ۱۳۹۷
تیراژ: ۱۰۰۰
قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال
شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۱-۴۳-۶

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به پل نژاد نوحه شهری، پلاک ۸، طبقه دوم، نشر و پخش مهکامه
تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳-۶۶۴۹۷۰۵۰
فکس: ۶۶۹۶۱۵۰۹-۲۱۰۷۴۰۲۱
پست الکترونیکی: en_mahkame@yahoo.com
www.mahkame.com

نمایندگی‌های شهرستان:

- ۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتابفروشی رشد، تلفن: ۳-۲۲۱۷۰۰۰ (۰۶۱۳)
- ۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساژ مهتاب، کتابفروشی درخشش، تلفن: ۲۲۲۵۱۹۲۳ (۰۵۱)
- ۳- اصفهان: خیابان چهارباغ عباسی، مجتمع چهارباغ، زیرزمین پلاک ۲۶، تلفن: ۲۲۲۳۸۸۵۶ (۰۳۱)
- ۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتابفروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵ (۰۳۵)
- ۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نیش خلیلی، کتابفروشی خوارزمی، تلفن: ۳۶۴۳۳۷۷۱ (۰۷۱)

آدرس کانال انتشارات مهکامه
telegram.me/mahkamepublisher

۱۱.....	پیش درآمد.....
۱۵.....	فصل ۱ / خالقیت: عرصه‌ها و صورت‌ها.....
۱۷.....	شهر خلاق.....
۱۸.....	اقتصاد خلاق، اقتصاد فرهنگی.....
۲۰.....	صنایع خلاق، صنایع هنر.....
۲۴.....	طبقه خلاق؛ مردم، منزه، سرمایه.....
۲۷.....	فصل ۲ / شهر خلاق؛ شاخص‌ها، ویژگی‌ها و سبترها.....
۲۹.....	شاخص‌های شهر خلاق.....
۳۱.....	ویژگی‌های شهر خلاق.....
۳۸.....	بسترهای شهر خلاق.....
۴۴.....	فضاهای آموزش عالی.....
۴۹.....	فصل ۳ / شبکه شهرهای خلاق یونسکو.....
۵۱.....	جهانی‌سازی و اهمیت وارد شدن به شبکه‌های جهانی.....
۵۴.....	اهمیت شبکه‌سازی در توسعه شهری.....
۵۶.....	اهمیت دیپلماسی فرهنگی در تسهیل شبکه‌شدن.....
۵۷.....	پیشینه شبکه شهرهای خلاق.....
۵۸.....	زمینه‌های پیوستن به شبکه شهر خلاق.....
۶۲.....	معیارها و فرآیند پیوستن به شبکه شهر خلاق.....
۶۸.....	نمونه‌هایی از شهرهای خلاق.....

فصل ۴ / اصفهان، شهر خلاق صنایع دستی ۷۳

توصیف اجمالی شهر اصفهان ۷۵

اصفهان در حوزه صنایع دستی ۷۷

معیارهای لازم ۸۲

کتابنامه ۱۳۳

پیوست ۱۳۷

www.ketab.ir

هیچ دوست ندارد در شهر سیمانی زندگی کند؛ چراکه هر روز صبح، وقتی از خواب بیدار می‌شود، آفتاب برمی‌خیزد، آفتابو جنگل مانند ساختمان‌های بتونی او را به رختخواب باز می‌گرداند.

سریه وال استریت ژورنال به نقل از غریب و حسین پور، ۱۳۹۱)

نگرانیم

از بامداد ۲۲ آذر ۱۳۹۴ که سخن آدرسر و علمی و فرهنگی ملل متحد، یونسکو، پذیرش درخواست اصفهان و رشت برای ورود به شبکه شهرهای خلاق یونسکو را اعلام کرد، این مفهوم در ایران در کانون‌های فرهنگی تکرار گرفت. پیش از آن هم مفهوم «شهر خلاق»^۱ در مجامع علمی موضوع بحث بود؛ اما پس از آن، کاربرد این اصطلاح در فضای گفتاری و نوشتاری مدیران و مقامات شهرها نسبت افزایش یافت. پس از این رویداد، در کنار تمام امیدها و اشتیاق‌ها نگرانی‌هایی نیز آغاز شد. یکی از نگرانی‌های بسیار مهم، بدفهمی و استحاله و مصادره به مطلب در این مفهوم است. تدوین و انتشار این کتاب با هدف تدقیق و تصریح فضای مفهومی شهر خلاق، راهکاری برای رفع این نگرانی است.

مشتاقیم

نظریه‌پردازان شهر خلاق این مفهوم را بر اساس آنچه در شهرهای غیرخلاق رخ می‌دهد، پرورش داده‌اند. از نظر آن‌ها در شهرهای غیرخلاق همه چیز تکراری و

کلیشه‌ای است، از محیط شهری سوءاستفاده می‌شود، به فضاهای عمومی توجهی نمی‌شود، از حافظه تاریخی شهر محافظت نمی‌شود، ساختارهای مالی منعطف نیست و نوآوری و خلاقیت را تشویق نمی‌کند و هیچ اراده‌ای برای پرورش قوه تخیل وجود ندارد. این نظریه‌ها مدیران شهرهای غیرخلاق را نیز این‌گونه توصیف می‌کنند: این مدیران از افزایش انتظارات عمومی بیم دارند و بر این باورند که «اگر چیزی به اندازه کافی خوب کار می‌کند، نباید به آن دست زد»، منطق کوتاه‌مدت دارند و به نسبت نتایج سریع و مشهود گرایش بیشتری نشان می‌دهند و نیز همکاری و گفت‌وگو میان مقامات محلی و دانشگاه‌ها در این شهرها به ندرت رخ می‌دهد (ن. ک. به ندرت، ۱۳۹۴، ۹۰ تا ۱۰۸).

حالا سعی می‌کنیم ببینیم که فاکتورهای کلیدی و ویژگی‌هاست یا دست‌کم تلاش می‌کند این‌گونه نباشد. می‌توان گفت که این شهرهای جذاب است و انگیزه‌بخش. تدوین و انتشار این کتاب کوششی است که مثلاً برای انتقال این تصویر جذاب به مدیران و کارگزاران شهری.

معترفیم

نظریه شهر خلاق را نیز همچون هر نظریه تازه دیگری به نقد کشیده‌اند و حتی نظریه‌پردازان و مروجین این نظریه درباره آن تردید کرده‌اند، چنانکه ریچارد فلوری‌دا یکی از مبدعان و نظریه‌پردازان مهم شهر خلاق، در سال ۲۰۱۰ د. تازه‌ترین کتاب خود با عنوان بحران شهری جدید، به‌گونه‌ای به برخی از استنباطات نظریه خود اعتراف کرد. مسئله از این قرار بود که تئوری شهر خلاق در عمل به نابرابری اقتصادی و اجتماعی در شهرهای بزرگ دامن زد و شکاف میان قشر ثروتمند و فقیر افزایش یافت، به‌شکلی که مزیت و رفاه در محدوده کوچکی متمرکز شد و مناطق گسترده‌ای از بخش درخور توجهی از مزایا محروم ماندند. بر این اساس، تقسیم‌بندی فضاهای شهر و سیاست‌گذاری طبقاتی دغدغه‌ای است که در نظریه شهر خلاق باید به آن اندیشید و از پیامدهای ناگوار احتمالی آن جلوگیری کرد.

نویسندگان این کتاب، به‌عنوان مجری اصلی تدوین کاربرگ پیوستن اصفهان به شبکه شهرهای خلاق با اذعان به وجود چنین دیدگاه‌های انتقادی و مخالفی، بر این باورند که شناخت و مواجهه جدی با این دیدگاه‌ها از آن رو اهمیت دارد که ما را از پیامدهای ناخواسته نظریه‌های جدید مصون می‌دارد.

م تفاوت

انتشار کتاب درباره شهر خلاق سابقه‌ای کمتر از یک دهه در ایران دارد. در این سال‌ها چهارده کتاب در زمینه تألیف و ترجمه در این حوزه منتشر شده است. در بین این کتاب‌ها و از میان بیش از سی کتاب ترجمه‌شده، پنج کتاب به اندیشه‌های چارلز لندری اختصاص دارند. همچنین، وی کرد هشت کتاب دیگر بیشتر تألیفی است. اگر تألیف را «نوشتن و فراهم آوردن کتابی که مطالب آن را از کتاب‌های دیگر اقتباس کرده‌اند»، تعریف کنیم، این کتاب که چند پانزدهم در پیوستار تلاش‌های داخلی در حوزه شهر خلاق محسوب می‌شود نیز در این دسته قرار می‌گیرد. به‌طور مشخص کتابی تألیفی است. در سه فصل اول کتاب در کنار تلاش برای ترسیم فضای مفهومی خلاقیت و شهر خلاق، به توصیف دقیق چگونگی شکل‌گیری شبکه شهرهای خلاق و وظایف و تعهدات شهرهای عضو این شبکه که می‌پردازیم. در فصل چهارم نیز ترجمه فارسی متن کاربرگ الحاق اصفهان به شبکه شهرهای خلاق را که حاصل فعالیت‌های تحقیقی‌تصنیفی است، از نظر می‌گذرانیم.

منتظریم

بی‌گمان، در سال‌های اخیر برخی اشخاص و نهادها فعالیت‌های ارزشمندی در زمینه توضیح و تعریف و ترویج ایده شهر خلاق انجام داده‌اند که شایسته تقدیر است؛ اما این تلاش‌ها کافی نیست و نمی‌توان به آن‌ها بسنده کرد. به‌نظر می‌رسد باید در حالی که مبدعان این مفهوم در حال بازسازی نظریه‌های خود هستند، تلاشی جدی برای تدقیق این مفهوم و تحقق آن در سطح اجرایی و اخذ بازخورد از میزان تأثیر

آن در توسعه و پیشرفت شهرهای ایران، به‌ویژه اصفهان و رشت صورت پذیرد. بیم آن می‌رود که مانند هر رخداد دیگری در این سطح، این مفهوم نیز مصرف شده و پس از انقضای تاریخ آن، برای ماجراجویی با مفاهیم دیگر، به کناری انداخته شود. امید است این تلاش بتواند قدمی در مسیر بازخوانی و نقد این ایده باشد.

www.ketab.ir